

Rosod: Jeg skal tillade mig at opfordre det ærede Thing til at lade dette Forslag gaae til anden Behandling, for at vi derved kunne faae en Erklæring fra den høitagtede Underviisningsminister om, hvorledes han stiller sig nu til Sagen. Jeg havde ifjor under denne Sags Behandling Ordet, og jeg haaber, at det høitærede Thing tilgiver mig, at jeg ogsaa har forlangt Ordet iaar, naaget jeg ikke har spænderligt Nytt at sige til det, jeg sagde ifjor. Jeg haaber dette først af den Grund, at Thinget vistnok, efter hvad jeg troer, har stor Interesse for denne Sag, og dernæst fordi jeg troer, at det vil anerkjendes, at jeg benytter mig af min Ret til at tage Ordet med et vist Maadehold, ja jeg tør vel næsten sige, med en efterlignelsesværdig Nøjsomhed. Tingen er, at den nærværende Sag ligger mig meget paa Hjerte, og at det navnlig er mig om at gjøre at faae Hovedtanken virkeliggjort, udført i Livet. Men jeg troer dog, at den ærede Forslagsstiller uden tvivl havde gjort Sagen en større Tjeneste, om han havde forlangt lidt Mindre, end han her har, da han saa vistnok havde faaet lidt Mere, end der nu er rimelig Udsigt for ham at opnaae. Der er en Mand, hvis Stemme jeg troer den ærede Forslagsstiller tillægger en særdeles stor Vægt, som har sagt: „at gaae for vidt, er at forgaae“, det er gamle Grundtvig. — Naar jeg nærmere undersøger Indholdet af nærværende Lovforslag, finder jeg, at det bestaaer af to Bestanddele: een, som jeg kan kalde almeennordisk eller enhedsnordisk, og en anden, som kunde kaldes særlig indre dansk.

Den førstnævnte angaaer for det Første den fælles akademiske Børgerrret, som omhandles i Forslagets § 2 og i § 4 første Afsnit; mod den finder jeg ikke, at der kan være noget som helst Tilstrækkeligt at indvende, og de Indvendinger, som den høitærede Underviisningsminister ifjor fremsførte derimod, fandt jeg virkelig temmelig løse. Dernæst er der Bestemmelsen om, at Universitetets Understøttelser skulle kunne nydes overalt i Norden; den høitærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) vil

naturaligvis, at de skulle maatte nydes overalt, men jeg vil dog holde mig indenfor Lovforslagets Grænser, nemlig dertil, at Studenter, som faae Understøttelser her, skulle kunne blive ved at nyde dem ogsaa ved de andre nordiske Universiteter, hvilken Bestemmelse indeholdes i § 3 første Afsnit. Vi komme dernæst til den tredje Bestemmelse, som angaaer den fælles Ret til at være Universitetslærer. Her er den Vanskelighed, at denne Bestemmelse (der indeholdes i § 5) er, som jeg allerede ifjor udtalte, lidt ufuldstændig, idet der staaer: „Enhver, der har taget en Grad osv.“; men hvorledes vil man da bære sig ad for de Norske Vedkommende, da man i Norge som bekendt ingen Dokortitel har, ligesaa lidt som andre f. Ex. „Raadtitler“ og Sligt. Dette vil jeg nu give den ærede Forslagsstiller at betænke; men det komme vi forresten vel nok ud af. Saalangt kan jeg være fuldt enig med Forslaget. — Derimod komme vi nu til den fælles Afgang til Embeder, mod hvilken jeg allerede udtalte mig ifjor, og et andet Punkt, hvorimod jeg ogsaa udtalte mig, er Betegnelsen af Universitetet i Helsingfors som nordisk Universitet. Jeg skal sige, hvorfor jeg er mod Forslaget i disse to Punkter; det er ingenlunde, fordi jeg i og for sig har nogen Modspølelse imod dem; men fordi vi derved stæffe os til Tjender 2 Stormagter, den ene er naturligvis Russerne, den anden er Embedsmændene. Det er 2 virkelige Stormagter, den ene i Kraft af Styrken og Tallet, den anden i Kraft af den aandelige Overlegenhed, som unægtelig findes hos den. Jeg troer altsaa, at Forslaget havde været vel tjent med, om Forslagsstilleren var bleven staaende ved de 3 første Bestemmelser, som høre hen under hvad jeg har tilladt mig at kalde den enhedsnordiske Bestanddeel af Forslaget.

Den anden Hovedbestanddeel er en særlig indre dansk, og den falder igjen i 2 Afsnit: 1) Udvidelsen af Afgang til akademisk Børgerrret. Der staaer herom i § 4, at den, der har løst en af Universitetets Priisopgaver, kan forlange Børgerbrev som Betin-